

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 45.

V Ljubljani, 8. listopada 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštne 6 K.

Zborovanje na Dunaju.

Avstrijsko učiteljstvo ni bilo še nikoli združeno tako enodušno in enomiselno kakor dne 2. t. m. Cesarski Dunaj, zibelka naših zakonov, vir naših pravic in dolžnosti, ni videl še nikoli tako zedinjenih vrst pionirjev prosvete, ki objema vse avstrijske narode z enako ljubeznijo; zakaj ta prosveta je naše delo, delo avstrijskega učiteljstva, ki od nekdanj pa do danes žrtvuje vse svoje najboljše moči v blaginjo svojim narodom, dobro se zavedajoč, da more samo kultura gospodarsko in duševno osamosvojiti človeka, zbuditi v njem pojem pravičnosti ter mu učvrstiti vero v samega sebe, ki je začetek in konec vsemu dejanju in nehanju vsakega posameznika.

Naše vrste so tisto, ki odgovarjajo avstrijskim narodom na njihovo vprašanje: Bili ali ne bili? Da, bodite in boste, dokler je učiteljstvo vaše, a ne bodite in ne boste, kadar odbijete od sebe svojega najboljšega prijatelja in dobrotnika — svoje učiteljstvo!

Avstrijsko jugoslovansko učiteljstvo, katerega zastopniki so se polnoštevilno zbrali na Dunaju, je svojemu ljudstvu darovalo samega sebe. Vprašajte, kogar hočete izmed nas, čigav je in za koga je, in vsak vam odgovori s poudarkom in ponosom, da je učitelj svojega ljudstva, iz njega in za njega!

Kakor smo morda različni po mišljenju in po nazorih, vendar nas vse prešinja sladka zavest storjene dolžnosti. Kakor je odkrito in pošteno naše delo, tako so vidni in neovrgljivi uspehi našega dela. Dvigajoča luč kulture sije nad našo domovino, ki jo napravlja lepšo nego njene prirodne krasote! Naše ljudstvo se probuja, zakaj iz naših šol teče studenec cvetočega življenja in krepke samozavesti, ki stavlja naše ljudstvo ob stran ostalim kulturnim narodom avstrijskim! Po južnem delu Koroške in Štajerske, po vsi Kranjski, po solčnih livadah Goriške, tja doli do osamljenih istrskih selišč in do juga dalmatinske obali — vsepovsod sta pero in knjiga v istem spoštovanju in iste vrednosti kakor plug in motika. Prvo dvoje dviga in jači naše duše, kakor drugo dvoje preživlja naše ljudi. Jugoslovanski učitelji smo ustvarili iz brezpravnega naroda kulturno ljudstvo in smo svojo očetnjo v njenih južnih delih dvignili na stopnjo kulturne države! Na naših ramah sloni ta ponosna zgradba prosvete, in mi smo tisti, ki smo v svojem ljudstvu razgrelili plamen domovinske ljubezni.

To je naše delo! To je tista sladka zavest, ki prešinja vsakogar izmed nas.

In to je tudi naša usoda, to je edino plačilo jugoslovanskega učiteljstva! Storilo je več, nego zahtevajo od njega državni šolski zakon in vse druge odredbe šolskih oblasti od najnižje do najvišje. To nam govori naša čista in mirna vest, a kdor ne verjame tej, naj pogleda v uradna poročila naših nadzorovalnih organov. A vkljub temu, da je delo storjeno v polni meri, se je moralo tudi to učiteljstvo pridružiti onim, ki so prišli na Dunaj manifestirat proti krivici in za pravico! Zakaj nikdar in pri nobenem stanu — kakor samo v našem — ni bilo še doslej tako temeljito in tako trdovratno prezirano pravilo pravičnosti in humanitete: Vsakemu delu svoje plačilo! Saj velja tudi za jugoslovansko učiteljstvo trda beseda: Delaj brez plačila!

Kakšno je naše gmotno stanje, smo povedali že nešteto krat z besedo in peresom. Govorili smo o tem poglavju pri zborovanjih svojih okrajnih in deželnih učiteljskih društev, govorili pri „Zavezinih“ skupščinah. Govorili smo zborna z vsem ostalim učiteljstvom avstrijskim, a govorili smo doslej vedno zaman. Morda bi prej uslišal te obupne klice trdi kamen; zakaj tisti, ki bi jih morali slišati, jih nečejo, ker so resnične besede, da nimajo src! Hočejo imeti izobrazeno ljudstvo, a učiteljstvu, ki naj opravlja to prosvetno delo, ne dajo niti pogojev dostojne in poštene eksistence. Zategadelj je vse, kar je učiteljstvo storilo, storjeno iz gole ljubezni do stvari same in iz onega idealnega navdušenja, ki ga ni doslej ubila najkrutejša sila — pomankanje kruha!

Toda na ta način ne more iti naprej! Da rečemo kratko: socialno stališče tudi jugoslovanskega učiteljstva je nevdržljivo, krivično in neopravičljivo! Zato so tudi jugoslovanski učitelji in učiteljice dospeli do tiste meje potrpežljivosti, kjer se polasača človeka odporna sila proti izkoriščevalnemu delodajalcu!

Bridka resnica je, da ne vlada med delom in plačilom učiteljstva nikako soglasje. In če pomislimo, da se množe življenjske potrebščine od dne do dne, da so izdatki vedno hujši, moramo glasno poudariti, da je to nesoglasje vedno večje in da je razlika med prejemki in izdatki že davno prispela do svojega vrhunca. Sedaj ni drugega sredstva, nego da nam priskoči dižava na pomoč. Ta ima nad nami vso oblast, naj ima tudi nekaj dolžnosti.

Tako je bilo razpoloženje jugoslovanskih in vseh ostalih zastopnikov učiteljstva, ko se je ob 10. uri dopoldne imenovanega dne začelo zborovanje.

* * *

V veliki dvorani krasne zgradbe „Lehrerhaus“ so se zbrali delegati vsega avstrijskega učiteljstva. Vseh je bilo okrog 800. Jugoslovani — kakor smo že rekli — so prišli polnoštevilno. Čast jim! Vsa delegacija je zastopala 50.000 avstrijskih učiteljev in učiteljic.

Prišlo je tudi 33 poslancev. Od jugoslovanskih poslancev je prišel g. posl. Biankini. Od socialnih demokratov so prišli: Pernerstorfer, Seitz, Schrammel, Gruber, Tomašek, Vaněk, Aust in Po-pišil, od Čehov: dr. Stransky, Zazvorka, Lisy, Fusek, Zavata in Pilat, od Nemcev: nacionalci dr. Chiari, Schilder, dr. Stölzel, Bendel, dr. Oberleithner, dr. Sylvester, naprednjaki dr. Groß, dr. Redlich, baron Hoek, vsenemca Wolf in Malik, nadalje poslanci Lewicki, Stepanovič, Stachura, Spenul, Pihuliak. Od naučne uprave in od vlade ni bilo — nikogar. Naučni minister Marchet pa je pozdravil shod brzojavno, želeč mu obilo uspeha.

O zborovanju podajemo v nastopnem kratko poročilo. O g'avnih točkah bomo poročali, kadar dobimo stenografični zapisnik.

Zborovanje je otvoril nadučitelj Kessler, predsednik „Deutschösterreichischer Lehrerbunda“. Predlagal je vdanostno izjavo cesarju, ki se mu je sporočila brzojavno. V predsedstvo so bili poklicani poleg Kesslerja: Čeh Smrtka, Slovenec Jelenc (za Jugoslovane), Poljak Novak, Rutenc Malicky, zapisnikarja sta bila Čeh Skála in Italijan Nigris.

Glavni poročevalec je bil Jessen, urednik lista „Deutschösterreichische Lehrerzeitung“. Njegovo poročilo, ki je bilo večkrat prekinjeno z gromovitim odobravanjem, priobčimo v celoti. Koncem poročila je predlagal zahtevo: § 55. državnega šolskega zakona je razširiti s tem dostavkom: „Kot minimalni dohodki veljajo dohodki c. kr. državnih uradnikov XI, X, IX. in VIII. činovnega razreda po vsakokratnih veljavnih zakonitih določilih, in sicer z ozirom na službene prejemke in pokojnino.“

K tej zahtevi predlaga sklep: „Avstrijsko učiteljstvo pričakuje z vsogotovostjo, da se bodo finančne razmere dežel uredile s pomočjo države tako, da bodo mogle dežele v vsem obsegu zadostiti svojim dolžnostim nasproti šoli in učiteljstvu.“

Nervoznost.

Ni je skoraj bolezn, ki bi zahtevala tako komplicirano in tako skrbno zdravljenje, kakršno zahteva nervoznost, ki je tudi učiteljska bolezen. Predvsem sodi k uspešnemu zdravljenju nervoznosti, kakor razlaga živčni zdravnik dr. Scapatetti v mali brošurici „Naziranja za zdravljenje živčnih bolezni“, zaupanje bolnika v zdravnika. Ako si nista zdravnik in bolnik svetovalec in prijatelj ali pa ako se ni v kratkem času izcimilo razmerje, v katerem se čuti bolnik idealno navezanega na zdravnika, izostane navadno zaželeni uspeh. Nadaljna zahteva tiči v tem, da ima zdravnik dovolj časa, da spozna bistvo in posebnosti bolezni svojega bolnika. Ker so pa zdravniki že spoznali, da treba spraviti take bolnike v drugo okolico in ker se potrebnih sredstev ne more uporabljati pri zdravljenju bolnika na njegovem domu, je priporočati bivanje v kakem zdravilišču, kjer je zdravnik v vedni dotiki s svojimi bolniki. Pri zdravljenju v zdraviliščih pridejo še druga splošna higijenična vprašanja v poštev, kakor n. pr. je li preskrbljeno za prikladen počitek, dobrodelno odvrčanje od skrbi, je li leža in podnebje zdravilišča za zdravljenje dotičnega bolnika ugodna, so li možni izprehodi po gozdih in po planjavah ali po hribih, se je li zadostno skrbelo za to, da ne

Potem so govorili delegati posameznih učiteljskih zvez: za Čeha Černý, za Poljake Novak, za Rutence Malicky, za Jugoslovane Jelenc, bukovinski učitelj Chisanovici in za učiteljice gđe. Schwarz. Vsi so se izrekli za zahtevo in za sklep, ki sta bila končno sprejeta enoglasno in z velikanskim navdušenjem. (Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca vinotoka 1907 K 131.408.52.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Kolegijalen nasvet.

Že slavni grški modrijani so trdili, da je oni človek najpopolnejši, ki najmanj potrebuje za svoje življenje.

No, in menda se ta prislovica najlažje lahko dejansko pokaže v učiteljskem stanu. Kje dobite pod božjim solncem še stan, kjer bi imeli ljudje z maturo kot suplenti deset mesecev po 50 kron ali dnevno 1 K 66 h. Seveda, o počitnicah se morajo pa taki, tako sijajno plačani suplenti pustiti enako indijskim fakirjem žive pokopati. In naše provizorične plače? To je knežja plača! 66 kron mesečno ali dnevno 2 K 20 h! Toda krono vsem tem sijajnim dohodkom dajejo naše nedosežne petletnice. Ako si se pošteno trudil pet let, za to dobiš nagrado 80 kron letno ali mesečno 6 K 66 h ali dnevno celih 22 h. Seveda, ako pa odšteješ davek, ki ti ga odtrgavajo v %, dobiš dnevno toliko, kolikor prostak c. kr. vojske.

S temi suhimi podatki smo dovolj jasno dokazali da smo ljudskošolski učitelji najpopolnejši ljudje — vsaj v Avstriji.

Fakt je, da so naše plače naravnost škandalozne. In kdaj se te plače izboljšajo, to vedo bogovi.

Naši ljubi prijatelji klerikalci so se že davno izrekli, da nam ne dajo nič, zato je njihova obstrukcija. V tistem smislu

vplivajo neugodno na bolnika obiski in priložnosti, priskrbeti si zdravila in pijače.

Šele ko se je zdravnik na podlagi temeljitih preiskovanj seznanil z boleznijo in z individualnostjo slučaja, lahko prične misliti na specialno zdravljenje. In pri tem je velike prednosti, ako zdravnik nervoznega bolnika zadostno pouči, v kak namen mu služi to ali pa to, tako da ve bolnik, da izkušajo vplivati procedure v prvi vrsti na bolno telo na podlagi psihe s primernimi miki. K najbolj porabnim terapevtskim sredstvom živčnega zdravnika sodijo dijetična zdravljenja, lahknejši kožni miki (ležanje v prostem zraku, suho in mokro drgnjenje kože) in krepkejši kožni miki v obliki najrazličnejših kopeli, ovitkov. Nadalje se deluje z ročnimi in električnimi masažami, z gibanjem, telovadbo in gimnastičnimi vajami na to, da se poveča delavnost mišic. Potom potnja se izkuša zdražiti presnovo in odstraniti strupove, ki so se nabrali v telesu.

Veliko ulogo pri zdravljenju živčnih bolezni igra sugestija in hipnoza kakor tudi preprostejši in ne tako skrivnostni vzgojevalni terapiji; pri tej mora zdravnik možganom bolnika dovajati počasi nove vtiske, ki izpodrinejo in nadomestijo one stare vtiske, ki so škodovali živčevju tako, da je zbolelo.

se je nedavno izrekel, in sicer pismeno, naš „Nadslomškar“, da prej ne dobi učiteljstvo povišanja plač, dokler se ne preosnuje volilna pravica za deželni zbor kranjski v takem smislu, da dobi klerikalstvo premoč. No, in potem nam bodo kruh rezali tako, kakor bodo rekle zadnje farovške kuharice. — In da se nam bo posebno dobro godilo pod klerikalno komando, je pokazal shod v Radovljici: „Pele bodo bikove žile!“ O tem smo že pisali zadnjič!

A v kljub tej tako sijajni perspektivi ne obupamo, čeprav je naš službeni status tako lepo in pravično urejen, da ga mora biti vsak mlad učitelj vesel, zakaj dočakati mora Metuzalemovo starost, ako se hoče pririniti v prvi plačalni razred. In bodimo hvaležni svoji usodi in ne obupajmo. Iščimo si tolažbe v znamenem reku: **Vsi za enega, eden za vse!**

Lep je naš osebni status. Z nekakim veseljem smo ga študirali, ko smo ga prejeli, zakaj z matematiško natančnostjo se da dokazati, po koliko letih pride št. 204 iz IV. razreda na prvo mesto I. razreda.

Toda v tem „lepem“ osebni statusu smo opazili tudi neke velike napake, o katerih smo se pravzaprav namenili govoriti.

Tam v I. plačilnem razredu smo opazili pet tovarišev s častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje. Vsa čast jim! Štirideset let prebiti v taki službi kakor je ravno učiteljska, to pač priča, da so to pravi junaki v sedanjem slabotnem človeštvu.

Kakor pa visoko čislamo te korenjake, ki so vztrajali skoro pol stoletja v tej težavni službi, tako se jim čudimo, da še vztrajajo po zakonito dopolnjeni službeni dobi še v službi. Ako bi bili zdravniki, bi jim pač svetovali, da naj puste iz zdravstvenih ozirov to težko službo. Ker smo seveda le njihovi kolegi, jim svetujemo prav prijateljsko, prav odkritosrčno in kolegijalno, da puste svoje službe, ker so seveda po vseh človeških in božjih postavah dosegli višek svojega delovanja.

Iz kolegijalnih ozirov jim to svetujemo.

Le oglejmo si natančneje te ozire. Poudarjali smo, kako škandalozne so naše plače, poudarjali smo, da je naš avanzma še škandaloznejši.

Ako se hoče nervozno osebo ozdraviti, je treba zgodaj pričeti z zdravljenjem. V lažjih slučajih pomaga uspešno pravočasno odnehanje poklicnega dela, prikladna higijena duha, urejeno raztresenje potom potovanja, skrb za zadosten počitek, torej pravilna ureditev dneva v delo in počitek. Zraven nekake zdražljivosti in občutkov utrujenosti ima navadno bolnik nekako bojazen, da je že resno bolan. Po večkratnem vestnem opazovanju in preiskovanju dokaže zdravnik, da nima bolnikova bojazen nobene podlage.

Za vse živčne bolnike, posebno one v zdraviliščih, je treba skrbeti, da se pečajo s primernim delom, ki naj odgovarja izobrazbenosti vsakega posameznika in njegovi individualni moči, ker s tem odpade prvič premišljevanje, nezadovoljnost ne razburja več v taki meri in možnost je dana, da se lahko dovaja možganom nove vtiske. Tej strani zdravljenja se je odkazalo v novejšem času celo v kirurških in internih bolnišnicah z vso pravico ono pazljivost, ki ji edino pristaja.

Še nečesa ne sme pozabiti zdravnik za živčne bolezni. Bolnik mora pravočasno zvedeti, da je rečna prikazen, ako se njegovo stanje izpreminja, da je njegovo stanje zdaj dobro, zdaj slabeje, zdaj zopet boljše, zdaj pa zopet slabo. Zdravljenje takih bolnikov ni nikdar hipno, ono zahteva mnogo potrpežljivosti tako od strani zdravnika kakor od strani bolnika. —a—

In kako težko pričakujejo oni tovariši, oziroma tovarišice novega leta, ko objavi naš visoki e. kr. dež. šol. svet naš avanzma. A bridkost objame tega in onega, ko vidi, da je zaostal ravno za pet mož v nižjem razredu. Mož je oškodovan za 200 kron. A ni samo on oškodovan za 200 kron, temveč oškodovani so pred njim še štirje kolegi vsak za 200 kron, skupne tedaj v enem razredu kolegov po 200 kron, kar da **1000 kron škode**. In to škodo občutijo kolegi v II., III. in IV. razredu. Učiteljski stan je tedaj oškodovan v enem letu za celih 3000 kron.

Ti kolegi provzročajo še drugo škodo svojim aktivnim tovarišem. Vsi ti, nad postavno dobo službujoči tovariši so obenem voditelji večrazrednic. Petero tovarišev je tedaj oškodovanih za dotično voditeljsko upraviteljstvo in za prosto stanovanje. Ako računamo upraviteljstvo povprečno po 150 kron in stanarino po 200 kron, je vsakoletna škoda, ki jo trpi učiteljski stan pri teh dveh točkah, 1750 kron, skupno s plačami **4750 kron**.

Ko se je izvršila regulacija uradniških plač, je država izdala pri tej regulaciji točko, da mora isti uradnik, ki doseže — ako se še prav spominjamo — 65 starostno leto v pokoj. To zahtevo so stavili poštni uslužbenci v svojih zahtevah v peticiji za izboljšanje svojega gmotnega stanja.

Nekaj enakega namerava menda uvesti e. kr. vojno ministrstvo pri bodoči regulaciji častniških plač.

Z ozirom na naša izvajanja, posebno pa še z ozirom na naš naravnost škandalozni gmotni položaj, svetujemo prav prijateljsko vsem kolegom in kolegijam, ki so dosegli, oziroma ki dosežejo zakonito predpisano službeno dobo, da uložetako prošnjo za pokojnino.

Ako jim je pa učiteljski stan tako pri sreču, naj se posvete kot vpokojence tej službi. Deželni šolski svet jih bo rad sprejel, a imeli bodo zavest, da so postopali resnično kolegijalno.

Eden v imenu petnajsterih.

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Predlog poslanca Ivana Hribarja in tovarišev.

Slovenski narod dela, posluhuje se ustavno mu zajamčene pravice, na ustanovitev vseučilišča, da ne bodo akademičnim študijam posvečujoči se Slovenci prisiljeni obiskovati tuja vseučilišča. Zahtevanje, naj se ustanovi lastno slovensko vseučilišče, zadobiva na intenziteti zlasti od tistega časa, kar so se na vseučiliščih na Dunaju in v Gradcu, na kateri so slovenski visokošolci v prvi vrsti nakazani, tako poostrele razmere, da Slovenci na teh vseučiliščih niso več ravnopravni akademiki, marveč se jih smatra za goste, ki se jih samo trpi in ki niti varstva akademičnih oblastev niso deležni. Dokazano je celo, da gotovi profesorji nemške narodnosti niti pri izkušnjah ne ravnajo s slovenskimi dijaki paritetiško.

Bil bi greh na narodni eksistenci, če bi se slovenski narod živo ne zavzemal za usodo svojih sinov, ki so se posvetili višjim študijam, in iz tega vzroka je umljivo, da so Slovenci spričo takih razmer v skrbeh za svoje sinove, ki študirajo na tujih univerzah, in da zahtevajo ne le ravnopravnosti z visokošolci drugih narodnosti, marveč tudi da profesorji z njimi enako ravnajo, kakor z drugimi dijaki.

Evidentno je, da se to ne da v današnjih razmerah, ko narodni predsodki vse bolj omejujejo čuvstvo pravičnosti, drugače doseči, kakor z lastnim vseučiliščem.

Jasno je, da bi bila ustanovitev slovenskega vseučilšča v Ljubljani, na katerem bi se moglo nekaj predmetov poučevati v hrvaškem jeziku, tudi z občedržavnega stališča največjega pomena, ker so južne kronovine monarhije nujno potrebne močne vzpodbude za dušni in kulturni razvoj njih prebivalstva, kakršno vzpodbudo more dajati le vseučilišče.

Pri presojanju te zadeve je tudi upoštevati, da sta vseučilišči na Dunaju in v Građcu nujno potrebni razbremenjenja, ki se da doseči le potom odhoda večjega števila obiskovalcev, saj se bo končno moralo tržišče pouka tudi pri nas iz učilnic prenesti v inštitute in v seminarje.

Z ozirom na te okoliščine je postala ustanovitev slovenskega vseučilšča v Ljubljani nujna in neodložljiva državna potreba, ki naj se uresniči v etapah tako, da se najprej otvori juridična fakulteta, za katero so potrebne učne moči že na razpolaganje. V to svrhu naj se pravočasno začne s stavbo potrebnega poslopja, kar se tem bolj zgodi, ker sta se dežela Kranjska in deželno stolno mesto Ljubljana zavezali prispevati k stavbnim stroškom 600.000 K.

Podpisanci predlagajo torej: Visoka zbornica izvoli skleniti:

1. Vlada se pozivlja, naj zakonodajnim potom zagotovi ustanovitev vseučilšča s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani in naj vse priprave tako pospeši, da se bo mogla juridična fakulteta že leta 1909. otvoriti;

2. V formalnem oziru naj se odkaže ta predlog vseučiliškemu odseku, ki naj se izvoli in ki naj ima 36 članov.

Na D u n a j u, 12. julija 1907.

Iv. Hribar, Al. Štrekelj, Prodan, Spinčić, dr. Rybář, Ježovnik, Ruebenbauer, Bjeladinović, Mandić, Ing. Neumann, F. Ivanišević, Udržal, dr. Tresić, Reichstädter, Roblek, Vuković, dr. Laginja, dr. Bulín, Raimondo Scabar, V. Pittoni, Cehlinskyj, dr. Baczynskyj, Fon, S. Wityk, dr. Małachowski, Krempa, Moraczewski, dr. Wojcik, Stapinski, Lukaszewicz, Pihuliak, dr. Ochrimovicz, dr. K. Trylowskyj, dr. Evgen Lewickyj, dr. Kolessa, E. Breiter, dr. Stachura, dr. Okuniewski, dr. Kost' Lewyetzkyj, Ostapeczuk, Romanczuk, G. Oliva, Ivčević, J. Biankini, Perić, dr. Ploj, Bukvaj, Jos. Kotlár, Jachowicz, Jos. Švejk, Remeš, dr. Soukup, Aust, Binovec, Habermann, Pospíšil, Jaroš, Modráček, Svěčený Ant., Hudec (Praga), dr. Winter, H. Klička, Diamand, Folber, Bojko, Jan Siwula, Staniszewski, Maštalka, Kramář, dr. Hočevár, Caglo, Mleczo, dr. Haju, Sredniawski, R. Bergmann, Antonín Zázvorka, Kalina, Špaček, Fiedler, M. Žemlička, Fresl, dr. Kaftan, dr. Baxa, Baljak, Klofáč, Hráský, Nemeč, Hybeš, Tomášek, Hornof, Cingr, Silvio Pagnini, Avg. Avancini, dr. Sláma, dr. O. Pražák, H. Srdínko, A. Padůch, Harnek, Wassilkó, Hubka.

Duh časa.

IV.

Pravično in katoliško delo bi bilo, ko bi „Slovenec“ in „Domoljub“ ponatisnila naše članke „Krivoverski klerikalizem, učiteljstvo te kliče pred sodbo ljudstva!“ S tem namenom smo tudi mi pisali one članke, da bi naše, od klerikalizma zavedeno ljudstvo videlo resnico, a naše klerikalno časopisje ni storilo tega, ni v javnosti hotelo pobijati naših dokazov, ni se upalo niti z besedico ovreči, kar smo dokazali in pisali. Geslo našega klerikalizma je, z molčanjem ubiti nasprotnika, ako govori in trdi resnico; ljudstvo ne sme vedeti ničesar o tem, ker bi bila

potem velika nevarnost, zlasti o času volitev, da bi ne bilo več slepo pokorno. S tem je klerikalizem pokazal očitno, da stoji na trhlenih nogah, da se boji resnice kakor vrag križa. Namesto protidokazov v javnosti beremo v 19. št. „Domoljuba“ sledeče: Grda hinavščina liberalnih učiteljev. — V zadnji številki „Učit. Tovariša“ se jezi nek liberalni učitelj nad pisavo naših časopisov sedaj v volilnem času. Pravijo, da so naši časopisi podivjali. Liberalna gospoda vendar prebira prav marljivo „Slov. Narod“, ki je najbolj ostudno pisan, in ne najde besede, da bi obsodila to skrajno podlo in sirovo pisavo. V vseh naših listih celega sveta ne najdete toliko psovk, kot v eni sami številki „Naroda“. Liberalce primite za učesa radi njih ostudnega pisarjenja poleg teh pa še sebe. Saj ravno „Učit. Tovariš“ v tem oziru tekmuje zadnji čas z „Narodom“. Dokler nimate grajalne besede za „Slov. Narod“, toliko časa nimate pravice kritikovati in obsojati katoliško (!?) časopisje.

In s tem je končal naš klerikalizem polemiko o teh člankih, ki so bili naravnost uničujoči za njegovo časopisje in stranko. Ni si upal omeniti niti glavnih misli člankov, pač pa je po stari navadi vse tako zasukal, da je sramotil učiteljstvo v očeh nevednega in v tem oziru nepoučenega preprostega ljudstva. Poleg tega se dela nevednega in neumnega, kakor bi mi vse odobraval, kar piše „Narod“, češ s tem učiteljstvo najbolj osramotimo in ponižamo pred ljudstvom. Namen posvečuje sredstva, to je bilo, je in ostane glavno geslo našega klerikalizma; s političnimi banditi je vsaka poštena, odkrita in resnična polemika nemogoča. In ta izvržek človeštva se drzne še trditi, da je to katoliško časopisje, kakor bi mi ne vedeli, kaj je katoliško in kaj klerikalno? Ti ljudje so slepi, gluhi in otrplega srca za vsako pošteno kritiko in obsodbo. Sodimo po naši veri. Kogar Bog zavrže, ga zaslepi. Zaslepljenost je torej duh časa našega klerikalizma. Uči sicer naše verske resnice prav lepo, deluje pa ravno nasprotno, ker je zaslepljen in od Boga zavržen.

Kdo pa je kriv, da „Narod“ večkrat udriha po klerikalizmu brez pardona? Kdo drugi kot klerikalizem sam, ki se poslužuje vere in drugih pripomočkov za dosego svojega sebičnega namena! Klerikalizem naj živi, piše, dela in vodi naše ljudstvo v duhu vere, ki jo sam tako lepo uči, potem bodo kmalu nehali napadi, psovke in ostudno pisanje. Ako je klerikalizem resnično zastopnik vere, naj pokaže to v dejanju, z ljubeznijo, potrpežljivostjo, stvarno, resnično, z dobrim namenom in v verskem duhu naj piše, dela in nastopa v javnosti, potem bo kmalu mir, drugače pa nikdar, ker se dosedanjemu krivoverskemu terorizmu ne moremo in ne smemo vdati nikdar.

Duh časa torej zahteva, da nam pokaže pot k spravi, dostojni polemiki in pot k skupnemu delu za narodni blagor v prvi vrsti naš klerikalizem, ki je sedaj nespravljiv, bojevit, sovražen in na krivoverski poti. Ako tega ne stori, ne sme se nikdar več imenovati katoliška stranka, katoliško časopisje in katoliško vodstvo našega ljudstva, marveč krivoverska sekta, politična stranka zavodnikov in glasilo političnih banditov. On se bo zgražal nad nami, ker mu povemo resnico v obraz, tako se navadno zgraža nad drugimi, a svojih grozodejstev ne vidi, ker je udarjen s slepoto. Ako je vse vesoljno katoliško časopisje podobno našemu klerikalnemu časopisju, kar jako dvomimo, potem ni čudo, da ima toliko nasprotnikov. Vsako kraljestvo, ki deluje zoper sebe, bo razdejano. Naš klerikalizem deluje zoper temeljne nauke, ki jih sam uči, zato to delo ne more biti Bogu nikakor všeč, klerikalni namen ne more imeti zaradi tega obstanka, ker nadvlada nad narodi ni dana od Boga, marveč je to delo klerikalizma, ki ni nikjer prišlo do stalnega obstanka in — tudi pri nas ne bo!

(Dalje)

Pisarna.

LX.

Vprašanje: Je li opravičen prisostovati sejam krajnega šolskega sveta župnik, dasi ne poučuje on verouka na šoli, ampak njegov kaplan?

Moje mnenje je, da je kaplan član krajnega šolskega sveta kakor katehet, ne pa župnik. — Ali se lahko torej župnik izključi iz krajnega šolskega sveta?

Ud krajnega šolskega sveta.

Odgovor. Ker nimamo deželniških šolskih zakonov za Koroško pri rokah, Vam ne moremo točno svetovati. Ako določimo ondotni zakon gledé šolskega nadzorništva, da je ud krajnega šolskega sveta zastopnik cerkve, tedaj ima to pravico Vaš župnik. Ako pa vелеva zakon, da stopi vsakočasni katehet kot nd v krajni šolski svet, tedaj ima seveda katehet to pravico in ne župnik. Izvolite se torej iz dotičnega zakona sami poučiti.

Nam se zdi, da je tudi pri vas v veljavi določba, da je ud krajnega šolskega sveta zastopnik cerkve (torej župnik) in ne katehet.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje dne 19. novembra t. l. v Kranju v prostorih dekliške šole ob dveh popoldne v naslednjim vzporedom:

1. Poročilo o XIX. glavni skupščini naše „Zaveze“. Poroča predsednik Fr. Luznar.

2. Poročilo o dunajskem shodu. Poroča delegat Fran Ivanc.

3. Predlogi in nasveti.

Zglašeni je nekaj zelo važnih predlogov, zato pričakuje mnogobrojne udeležbe odbor.

Učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj zboruje v Postojni v torek, dne 19. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju. Dnevni red:

1. poročilo delegata učiteljskega društva o zborovanju na Dunaju; 2. poročilo o izvenšolskem delovanju učiteljstva našega okraja. poročevalce gosp. F. Juvaneč; 3. volitev odseka za izvenšolsko delovanje; 4. razno.

Z ozirom na važni dnevni red vse učiteljstvo vljudno vabi k udeležbi odbor.

NB. Pismenih vabil se ne bo razpošiljalo. — Pred zborovanjem ima odbor sejo.

Litijsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 14. novembra t. l., ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Žaljni. Vzpored.

1. Pozdrav predsednika.

2. Norveško ljudsko šolstvo, poroča gos. L. Stiasny, c. kr. okrajni šolski nadzornik.

3. Dunajski sestanek avstrijskega učiteljstva, poroča Josip Zajec, nadučitelj v Velikem Gabru.

4. Volitev odseka za izvenšolsko delovanje.

5. Nasveti.

Na mnogobrojno udeležbo vabi najvljudneje

Josip Zajec, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v torek, 19. novembra t. l., ob 11. uri predpoldne v prostorih okoliške deške šole po nastopnem vzporedom:

1. Zadnji zapisnik. 2. društvene zadeve in nasveti. 3. Poročilo o let. zboru „Zaveze“ v Radovljici. 4. Poročilo delegata o sestanku avstr. učiteljstva na Dunaju dne 2. nov. t. l. 5. Iz šolske prakse.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi načelnik.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje v torek, dne 11. novembra t. l. ob 1. uri popoldne v Šmarji po sledečem vzporedom:

1. zapisnik, 2. dopisi, 3. poročilo o zborovanju „Zaveze“ in o shodu na Dunaju, 4. predlogi in nasveti za Strmškov spomenik, 5. slučajnosti.

Predpoldne ob 10. uri prijateljski sestanek v hotelu Habjan.

K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 10. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v Kozjem.

Vzpored: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o „Zavezinem“ zborovanju v Radovljici. Poročata tov. Jelovšek in Ulčar. 4. Poročilo o shodu zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev. Poroča tov. Hohnjec. 5. Slučajnosti.

Pol ure pred zborovanjem bo pevska vaja v šoli. Prosi se, da prineso pevke in pevci Mohorjevo pesmarico II. del s seboj.

K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno

M. Germovšek, t. č. predsednik.

Politiški pregled.

* **Poslanec dr. Kramar o narodni avtonomiji.** V prvi številki „Česke Revue“ je priobčil poslanec dr. Kramar članek o narodni avtonomiji, kjer piše med drugim: „Narodna avtonomija je mogoča, in odkrito povem, da bi je bilo želeti, toda le v okviru zgodovinskih mej, kraljevin in dežel. Industrij-ska in obrtna politika ne more biti drugačna v Pragi kakor v Libereih, toda lahko si je misliti razlike v taki politiki n. pr. med Ašom in Tarnopolom. Enotnost v zakonodajstvu in v deželni upravi mora biti pri vsem tem vsemu prebivalstvu dežele skupna. Temeljno načelo jezikovnega prava, da mora namreč vsak prebivalec te kraljevine dobiti svoje pravo v svojem jeziku po vsi kraljevini, in sicer ne po posredovanju tolmačev, temveč po uradnikih, ki znajo njegov jezik dobro, je conditio sine qua non vsake reforme v uradniškem vprašanju. Mi sami hočemo tudi imeti svoje uradnike ne samo doma, temveč pri osrednjih deželniških oblastih v Pragi in pri osrednjih državnih oblastih na Dunaju, in sie r toliko, kolikor nam jih gre po številu in pomembnosti našega naroda. Toda kakor je Nemcu omogočeno, dobiti pri nas svoje pravo v svojem jeziku, ravno tako mora biti nam zagotovljeno v Ašu. Hebu itd. — in upor prebivalstva zaradi čeških obravnjav v Ašu nas bo primoral, še odločneje nastopiti proti enostranski rešitvi uradniškega vprašanja za Nemce. Isto mora veljati tudi za Moravsko in Šlezijo. Nemci ne smejo pozabiti, da so časi minuli, ko se je delala avstrijska politika zanje.“

* **Bodočnost Bosne.** Neki madjarski dopisnik je imel razgovor s hrvaškim ministrom pl. Josipovičem o izjavi sarajevskega nadškofa dr. Stadlerja glede priklopljenja Bosne Hrvaški. Josipoviću se stvar ne zdi aktualna. Ako pa bi je bilo kdaj rešiti, ne zdela bi se mu niti v interesu Hrvaške niti Ogrske, da bi se Bosna priklopila Hrvaški. Svoje nazore je minister utemeljeval sledeče; Ako bi se Dalmacija in Bosna priklopila Hrvaški, bi Hrvaška nehala biti hrvaška dežela, temveč bi se ustanovila jugoslovanska država, kjer bi ne bili go-podarji ne Hrvatje ne Madžari, temveč Srbi. Glavno mesto bi ne bil več Zagreb, ampak Zader bi igral vodilno vlogo. Tudi pri sestavi reške resolucije je igral glavno vlogo dalmatinski poslanec dr. Trumbić. Istotako je v hrvaško-srbski koaliciji glavna nesreča, da ni v nji skoraj nobenega čistega Hrvata; večina članov koalicije je Srbov. Vsak pravi Hrvat mora spoznati, da mora biti Hrvaški zajamčen njen razvoj le v državnoopravni zvezi z Ogrsko! — Kakor je videti, dela nadškof Stadler popolnoma v smislu Madžarov.

* **Od centralne vlade.** Med češkimi strankami in ministrskim predsednikom se je doseglo sporazumljenje. Čehi bodo glasovali za nagodbene predloge; zato pa Beck sprejme v ministrstvo poleg dr. Pacaka in dr. Fořta, ki ostaneta na svojih sedanjih mestih, še agrarca Praška.

* **Narodni kataster.** Za Moravsko so napravili za volitve narodni kataster: Zapisali so se Nemci, zapisali Čehi in vsakatera stranka ima glasovati s svojim narodom. Tako je nehal prepis. Brn je imel 24.000 volilcev. Kot Čehi se je vpisalo le 5550 volilcev, bilo jih je pa več, ki so bili zapisani za Nemce. Čehi so terjali, da namestništvo kataster predela, da se zapiše za Nemce, kdor je res Nемеc. Namestništvo je nato posamnike povpraševalo, ali se naj vpišejo kot Nemci ali kot Čehi? O tistih pa, ki niso prišli se je reklo, da se ne da dokazati, da bi ne bili Nemci! Čehi so se zdaj pritožili na državno sodišče. Državno sodišče je priznalo, da se je z odlokom deželnega predsedništva kršila reklamna pravica tistih, ki so se pritoževali. Izjava dotičnega človeka še ne odločuje, ali pripada temu ali drugemu narodu, izjava je važna, ali zase ne zadostuje, da se po nji volilec vpiše v kataster kot Nемеc; ker namestništvo v tem slučaju prav nič ni preiskovalo, ter je le posameznikom prepustilo, dati izjavo o svoji narodnosti, se mora priznati, da se je kršila postava. Zdaj bi pa bilo prav, dobiti nepristranski urad, ki bi na Koroškem prijel za ušesa vse tiste Slovence, ki so se dali zapisovati kot Nемеce, in bi jih privedel nazaj tja, kjer bi morali biti.

* **Tiskovna svoboda na Bolgarskem.** Okrožno sodišče v Sofiji je obsodilo urednika „Večerne Pošte“, Šangova, zaradi razžaljenja sultana na en mesec zapora in 400 levov globe. — Zaradi razžaljenja časti je bil v Burgazu obsojen urednik lista „Burgarski Glas“, Karagozov, na eno leto zapora in 1000 levov globe, pisec notice Džedo Moskov pa na šest mesecev zapora in 500 levov globe. Kakor se vidi iz navedenih obsodb, je bolgarski tiskovni zakon naravnost drakonski.

* **Evropejska zveza.** Sir Wächter, vodja angleškega trgovstva je predložil vsem evropskim vladarjem spomenico, v kateri priporoča ustanovitve evropske zveze, da se razbremenene narodi vojnih bremen in da se odpravijo ovire, ki jih delajo trgovstvu carine in strah pred carinskimi vojnam. Wächter upa dognati tak namen z ustanovitvijo skupnega ministrstva za zunanje posle za vse evropske države in skupnega carinskega tarifa. Wächter poziva vse evropsko časopisje, naj sestavi mednarodno ligo v prilog imenovani zvezi.

* **Delokrog velikim županom na Ogrskem omeje.** V ogrskih parlamentarnih krogih napovedujejo, da minister grof Andrassy v svojem zakonskem načrtu, v katerem se razširi kompetenca upravnemu sodišču, obenem odpravi izredni delokrog za velike župane. Veliki župani ne bodo smeli več kratkim potom odstavljati komitatnih uradnikov.

* **Reforme v Macedoniji.** Po Bolgarskem zgledu je sedaj tudi srbska vlada odgovorila na noto Avstro-Ogrske in Rusije zaradi reforme v Macedoniji. Obenem je srbska vlada v svojem odgovoru tudi opozorila velesile na obupni položaj v v tistih pokrajinah Stare Srbije, ki so izključeni iz reformne akcije. Srbija ne more mirno gledati, kako srbski element v onih krajih albanske drhali preganjajo in iztrebljajo. Zato smatra srbska vlada za svojo dolžnost, da posreduje pri velesilah za nujno od pomoč.

* **Narodnosti v Makedoniji.** Po podatkih, ki so jih predložili generalnemu guvernerju Hilmi paši Bolgar Gočev, Srb Gopčević, Grk Nikoliadec in Nемеc Oestreich, stanuje v Makedoniji 720.000 Bolgarov, 670.000 Turkov in Arbanasov, 510.000 Srbov, 350.000 Grkov, 70.000 Kueo-Valahov in 120.000 raznih drugih narodnosti. V vsem šteje Makedonija, ki obsega skopljanski, solunski in bitoljski vilajet 2.470.000 prebivalcev.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali pri roditeljskem večeru na Raki za ščuko, ki jo je daroval vrli tovariš Ivan Benedičič, zbrani poslušalci 13 K 70 h. Živili! Bog daj še več takih roditeljskih večerov!

Letnino za učiteljski konvikt sta plačala tovariša Miloš Roš iz Hrastnika in Lavricij Perko iz Poljan nad Škofjo Loko. Hvala!

Roditeljske večere je zopet začelo prirejevati za šolo in vzgojo otrok vneta učiteljstvo. To je hvalevredna požrtvovalnost,

ki bo donala prej ali slej lep sad učiteljstvu in ljudstvu. Prosimo dotične tovarišice in tovariše, da o vsakem roditeljskem večeru poročajo uredništvu „Domačega ognjišča“ ter vpošljejo tudi dotične referate, da se objavijo v „Domačem ognjišču“. Na ta način bomo imeli za to stroko celotno sliko o delu med ljudstvom.

Roditeljske večere bo začel vsled sklepa domače učiteljske konference prirejevati zopet učiteljski zbor I. mestne deške šole v Komenskega ulicah v Ljubljani.

Za „Domače ognjišče“ se oglašajo še vedno novi naročniki, ki jim pa ne moremo postreči s I. številko. Prosimo, kdor bi zasledil prvo številko med onimi, ki smo jim jo poslali na ogled, naj jo pošle na Učiteljsko tiskarno.

O letošnjem „Zavezini“ skupščini prinašata simpatično pisani poročila „Češki Učitelj“ in dalmatinski „Učiteljski Glas“. Zaduje imenovani list sklepa svoje poročilo z besedami: „Koliko bi nas zadovoljstvo obuzelo, da što prije registrujemo sličan rad pri našem zborovanju, koji bi vsakako trebao da traje tri dana, kao i ovaj u Radovljici.“

Vekoslav Strmšek. O tem nepozabnem našem tovarišu se doslej pisali brnski „Vestnik“, dalmatinski „Učiteljski Glas“ in srbska „Prosveta“. Vsi listi so polni hvale o vrlem našem tovarišu in sobojevniku.

Resnične besede: Dalmatinski nadškof Carev je pisal pred volitvami svojim duhovnikom: „Bodite pred vsem možje ljubezni, ne mešajte se v reči, ki zburjajo ali ustvarjajo razpore, ne pozabite, da boste jutri pastirji premaganih in premagovalcev. Držite se svoje vesti, a nobene stranke.“ — Kremonski škof Bonomelli pa je pisal l. 1903.: „Meni je mučno, ako vidim duhovnika, ki se vrže v političko vrvenje in se udeležuje volitev, s katerimi v tesni zvezi je toliko osebnih koristi, toliko jeze in sovraštva, toliko obtožb in strankarskih obrekovanj. Duhovniška suknja se pri tem zmečka, ako se ne strga docela. Duhovnika v pravem duhu Kristusovem smatram kot moža miru in očetavseh. Zato naj se on ne umešava v političke borbe, naj ne podpira te ali one stranke.“ — Tako govore škofje drugod. In na Slovenskem?!

Pouk slovenščine na deželni meščanski šoli v Celju — tako nam poročajo — je prevzel za Slovence gospod Martin Novak, upokojeni meščanski učitelj, ki je ta predmet že prej podučeval na tem zavodu. To nas v toliko veseli, da se je vsaj nekaj upoštevalo naše tozadevne želje, ki smo jih opetovano izražali tudi v tem listu. Takozvani „deutsch-slovenischer Kurs“ za „Nemce“ pa ima še vedno zloglasni Kresnik, ki po našem mnenju sploh ne spada več na kako javno učilišče. Mi vztrajamo pri tem. Interpelovalo se je tozadevno v deželnem zboru, a le deloma se je ugodilo našim zahtevam. Vemo, da je pouk brez Kresnika mogoč, če se le hoče. A nalašč dražijo nas Slovence Proti temu pa iznova povzdiguje svoj glas in rečemo, da ne bomo odnehali prej, nego da Kresnik odide popolnoma ter ostane povsem v pokoju, v katerega je bil prisiljen.

Z Rake nam pišejo: Dne 20. oktobra t. l. je bil na Raki v šolskem poslopju prvi roditeljski sestanek. Ob določenem času se je zbralo staršev toliko, da niti v šolsko sobo niso mogli. Veža je bila polna občinstva, mnogo jih je prav nejevoljno odšlo, češ, škoda, da je soba premajhna. — G. naduč. Fr. Lunder je imel kratek vzgojni govor: Dete pred šolsko dobo. Rado je poslušalo ljudstvo in s ploskanjem odobrilo ta govor. — Potem je začel predavati gospod nadzornik Lj. Stiasny, združeno s skioptičkimi slikami: V večni Rim. Z velikim zanimanjem in veseljem je sledilo ljudstvo temu poučnemu predavanju in občudovalo krasne skioptičke slike. — Za tem predavanjem pristopi strokovni učitelj g. Karel Humek, ki je obravnaval s skioptičkimi slikami poučno snov: Zidarsko gradivo. Ker je predavalec upletel marsikak primeren dovtip, je dal priliko, da se je ljudstvo večkrat prav iz srca zasmajalo. — Do zadnjega je vztrajalo z radostjo ljudstvo, ni ga pregnala neznozna vročina. Žal je bilo vsem, ko se je tako hitro končalo, ploskaje in z iskreno željo naj bi še kdaj prišla gospoda, je ljudstvo odšlo iz šolske sobe. — In ako jih vprašal sedaj ali vam je ugajalo, ste zadovoljni, dobiš odgovor: lepo je bilo, le škoda, da je tako hitro minul popoldan, in naj bi še kdaj prišli. — Gospodoma predavalcema

bodi tedaj izrečena najsrčnejša zahvala, za požrtvovalni trud, delo in stroške, s čimer sta napravila našim staršem obilo veselja.

Iz šmarskega okraja nam pišejo: Strmška ni več, a duh njegov je med nami, to je pokazala volitev zastopnika učiteljstva v okr. šolski svet, ki se je vršila v četrtek, dne 31. oktobra t. l. Enoglasno je bil izvoljen **T o m a ž K u r b u š**, nadučitelj na Slivnici.

Narodno knjigarno, ki se je pred kratkim ustanovila v Ljubljani, učiteljstvu toplo priporočamo za naročanje raznih knjig. Učiteljstvo se more obrniti z naročili za knjige tudi na „Učit. tiskarno, ki rade volje preskrbi naročeno.

Trgovska šola v Ljubljani — dvorazredna ali štirirazredna? Država se je vendar odločila podpirati slovensko trgovsko šolo v Ljubljani, ki se ima ustanoviti s pribodnjim šolskim letom. Brez dvoma mora biti ta šola štirirazredna, ker Slovenci moramo imeti v Ljubljani vendar višje šole, ako hočemo konkurirati z drugimi narodi. Štirirazredna trgovska šola bi bila brez dvoma bolj obiskovana kakor dvorazredna, saj štirirazredna nudi svojim gojencem tudi usposobljenost enoletnega vojaškega prostovoljstva, ki je dandanes velike vrednosti. Dvorazredno trgovsko šolo je imela Ljubljana že sedaj — sicer nemško, ali njen obstanek je tudi nadalje zagotovljen, ker je mnogobrojno frekventirana od italijanskih in srbo-hrvaških dijakov z namenom, da se tu zadostno priučijo nemščini. Slovenci bi sčasom potrebovali dvorazredno trgovsko šolo v Novem mestu ali Metliki, kjer se bo trgovina v kratkem zaradi nove železnice izdatno povzdignila, v Ljubljani pa je le trgovska štirirazrednica na mestu. Merodajni krogi naj se torej ne prenačijo s polovičarstvom; pri takih stvareh se ne sme štediti! Le tedaj se uresniči to Vodnikove zlate besede, da je „lega naše zemlje najprava“ in da tudi „morje in kupčija — Slovenca rede!“ — Po naši sodbi bi bila za dvorazredno trgovsko šolo **Metlika** najpripravnejši kraj, ker bo po dovršitvi nove železnice to mesto središče obkolpskega ozemlja. Še enkrat: **p o z o r!**

Umrli je v Zagrebu **Djuro Stjepan Deželić**, častni član Hrv. ped. knjiž. zbora in mestni svetnik. Bil je priznan književnik in iskren prijatelj učiteljstva. Njegova zasluga je, da je zagrebško ljudsko šolstvo tako lepo razvito. Bil je sotrudnik „Napredka“. Slava mu! Bratom Hrvatom naše sožalje!

Učiteljska služba je torej v Lehnu pri Ribnici na Štajerskem do 30. novembra 1907. razpisana. Krajni šolski svet da izkušnim učnim osebam obojega spola prosto stanovanje in kurjavo. To in pa II. plačilni razred bo menda privabilo nekaj prošnikov. Služba se odda stalno ali provizorično. Prošnje je vpslati krajnemu šolskemu svetu v Lehnu, pošta Fresen. Opozarjamo na to službo slovenske učitelje in učiteljice.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal državni poslanec g. Fran Roblek del svojih poslanskih dijet v znesku 200 K. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja da so naročili nadalje računске, oziroma gostilničarske listke sledeče tvrdke: Ivan Strgule Bagunje; Ciril Gršak, Ormož; — I. Tratnik, gostilna v Ljubljani; — Pavla Artnak, za gostilno Jos. Königa na Vranskem; — restavracija „Pri Lipi“, Ljubljana; hotel Ilirija, Ljubljana; — Hotel Lloyd, Ljubljana; — Anton Babnik, restavracija pri „Treh kronah“, Trst; — Davorin Lesjak, Ruše; — restavracija „pri Lipi“, Ljubljana; — Franc Žnideršič, Šapljane; — restavracija „pri Roži“, Ljubljana; — hotel „Vega“, Šiška; — Fric Novak, hotel „Ilirija“, Ljubljana; — restavracija „Narodni dom“, Ljubljana; — Alojzij Pavlin, Podbrezje; — „Nepoznan“, Ljubljana; — hotel južni kolodvor; Seidel, Ljubljana; — Pričakujemo novih odjemalcev iz Ljubljane pa tudi iz drugih krajev, kakor Trst, Celje, Kranj, Novomesto, Krško i. t. d. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja slovenske rodoljube na **n a r o d n i k o l e k**. Povpraševanje po njem je nekoliko zaostalo. Rodoljubi, uporabljajte kolek dobro pomneč, ko ste zalepili list, da ste koristili narodnemu obrambnemu delu. — V zalogi imamo precejšnje število lepenk, ki naj bi opozarjale narodno občinstvo, kje se prodaja narodni kolek. Naročil pričakujemo.

Iz sej ožjega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 28. oktobra in pomnoženega 29. oktobra 1907. Rešilo se je več vlog zasebnega pomena. — Sklenilo se je, ku-

piti stavbišča za šolske hiše v Kanalu, Kalu in v Puštalih pri Čepovanu. Določilo se je, kakšno bo šolsko poslopje v Kanalu. V Ložicah pri Gorenjempolju se ustanovi ekspozitura za Goljevico, Kamenco in Ložice. V Orehovljah se ustanovi enorazrednica z vsednevnim poukom. — Okrajni zalog prevzame vzdrževanje zidu ob državni cesti pri mirenski šoli. Tehnik pregleda šolske prostore v Črnicah in bo poročal, kako naj bi se popravili. Izjemoma se je dala učiteljskemu Vincencu Bandelju podpora 100 K, a obenem se je sklenilo, da se nadalje ne bodo podeljevale take podpore, ker ni več pomanjkanja učiteljev. Nazkazala so se izplačila raznih računov za naprave in poprave v in pri šolah. B.

Slavno šolsko vodstvo! Usojam se vljudno naznanjati, da sem ustanovil v Ljubljani Turjaški trg št. 1 (prej Katoliški dom) v veliki dvorani kinematografsko gledališče pod firmo „Cinématographe-téâtre français“. Ker je to kinematografsko gledališče edino domače podjetje te vrste, se dovoljujem prositi slavno šolsko vodstvo, da bi se blagovoljno oziralo na moj zavod ob prireditvi šolarskih posetov kinematografskega gledališča in ga priporočalo tudi sicer. Ta domači zavod se meri glede resničnosti, mirnosti živih podob, posebno pa glede dostojnega in izbranega, nazorno-poučnega ter zabavnega vzporeda s katerimkoli drugim sličnim zavodom in je vsakakor vreden podpore in priporočila. Posebno še opozarjam na šolarske predstave ob četrčkih in sobotah popoldne za šolarje vseh kategorij in razredov ob jako znižani vstopnini, ki je razvidna iz lepakov. Predstava traja po eno uro. Vzpored se menja vsako sredo in soboto. Pri predstavi igra strokovnjak na klavir. Kot domačin bom daroval tampatam od čistega dobička primeren znesek za Učiteljski konvikt v Ljubljani. — Vdano se priporočuje beležim z odličnim spoštovanjem

Davorin Rovšek, lastnik.

V Ljubljani, meseca oktobra 1907.

Razgled po šolskem svetu.

— **Šolstvo na Balkanu.** Na Romunskem pride na vsakih 82 km² in na 2800 prebivalcev po ena ljudska šola. Na Srbskem pride ena šola na 42 km² in na 1230 prebivalcev, na Bolgarskem na 27 km² in 1102 prebivalca, v Črni gori na 70 km² in 1900 prebivalcev, na Grškem pa na 19 km² in 690 prebivalcev. Tako je urejeno šolstvo v državah, ki jih naši Nemei kaj radi imenujejo barbarske. Kako pa stoji s šolstvom v Bosni in Hercegovini, ki spada tudi k balkanskemu polotoku in je pod avstrijsko-nemško upravo? V Bosni pride ena ljudska šola na 145 km² in na 4289 prebivalcev!

— **Slovenska šola v Trstu.** Pišejo nam: Dasi je vest o proračunski postavki: slovenska šola v Trstu, bila zdavnaj prodrla med občinstvo, vendar so bili tržaški Slovenci neverni Tomaži, in to popolnoma naravno: trpin, ki je lačen, ne verjame na pomoč, dokler nima kruha v rokah. Dvajset let smo tožili za njo; koliko boja, koliko razočaranj! Radost je velika, ker ne le, da bomo imeli pravilno urejeno šolo, ki bo morala odgovarjati potrebam, ampak tudi, ker izginejo oni srednjeveški pedagoški ostanki iz slovenske šole v Sv. Jakobu, in to so nane. — Če bo le res!

— **Kako je mestna mladina odtujena od narave.** Na javnih šolah v Berlinu so učitelji preiskovali duševno obzorje nad šest let starih učencev ter dognali, da so otroci večinoma odtujeni od narave. Izmed 100 izprašanih otrok jih 70 ni videlo nikdar solnčnega vzhoda in zahoda, 75 jih še ni videlo živega zajca, 64 vervece, 53 nikdar polža, 87 breze, 59 žitnega polja, 98 nobene reke razen domače, 82 jih ni slišalo škrjanca. Taka žalostna statistika bi se lahko dognala v vsakem večjem mestu. Tudi v Bostonu so preiskovali znanje otrok v naravi ter so našli med 100 otroki v starosti 4 do 8 let 77 takih, ki niso še nikdar videli vrane, 57 takih, ki ne poznajo vrabca, 50 jih ni videlo še nikdar žabe, 20 jih ne ve za metulje in 75 ne za krompir na polju.

Z gospodarskega polja.

= Cene živini na Srbskem so jako padle, ker je zaradi suše premalo krme.

= Državno subvencijo v znesku 2450 K je dovolilo poljedelsko ministrstvo za napravo vodnjakov v kraju Zagolice pri Colu nad Vipavo.

Raznoterosti.

× Karl Costa, nemški ljudski pesnik, je umrl na Dunaju 75 let star.

× Prisilno uniformiranje državnih uradnikov. Na tozadevne vesti je vprašal poljski poslanec Glabinski pri finančnem ministru, ki mu je odgovoril, da mu o taki odredbi ni ničesar znanega.

× Odkod je kristjanski križ? Arheologične preiskave dokazujejo čimdalje bolj, kako je bila svetovna kultura, že v starih časih tesno spojena med seboj in kako je kristjanska doba v marsičem prevzela le dedščino tisoč let stare orijentalške kulture. Najvažnejši pojavi kristjanske simbolike, ki so se izvajali dosedaj le iz duha vere in iz pripovedovanja novega testameta, stoje v skrivnostni zvezi s prastaro simboliko prejšnjih narodov. Celo glede križa je dognal slavni arheolog Montelius, da izvira iz časov pred Kristusom. Prvotna podlaga križu je bilo kolo, ki je veljalo tisoč let pred Kristom za simbol solnea, solnčnega boga in sploh vsega božjega. To znamenje dobimo tudi v kristjanskih katakombah. Iz takega kolesa s štirimi prečnami je nastal grški križ. Taki križi brez kroga se nahajajo na nordiških grobiščih pa tudi na najstarejših kristjanskih nagrobnih kamenih dobimo tak križ. Ta grški križ, ki je postal najvažnejši simbol kristjanstva, se nahaja ravnotako kakor kolo s štirimi prečnicami tisočletja pred Kristovim rojtvom na mnogobrojnih azijskih, posebno asirskih spomenikih, tudi na starem denarju iz paganske dobe rimskih cesarjev.

× Militarizem v Franciji in Nemčiji. Vojaška dolžnost traja v Franciji 27 let, v Nemčiji 31 let. K naboru pride letno v Franciji 320.000, v Nemčiji 450.000 mladeničev. Rekrutov je v Franciji 230.000, v Nemčiji 222.000. Stalna vojska šteje v Franciji 610.000 in v Nemčiji 610.000 mož. Vse rezerve štejejo v Franciji 4.350.000, v Nemčiji 3.950.000 mož. Krepkih mož, ki še lahko nosijo orožje, je v Franciji 450.000, v Nemčiji 3.950.000 mož. Skupno spravi lahko v boji Francija 4.800.000 in Nemčija 7.000.000 mož. Vojaška služba traja v Franciji 2 leti, v Nemčiji 3 leta. Vsak vojak velja v Franciji 909 mark, v Nemčiji 1060 mark. Za vso armado izda Francija 555.000.000 mark, Nemčija pa 646.000.000 mark. Na vsako osebo pride letno v Franciji 14 6 mark in v Nemčiji 11 52 mark vojnega davka. To so posledice toli hvalisanega oboroženega miru v Evropi.

× Največje vojne ladje. Na Japonskem zgrade dve oklopnici, ki bosta največji vojni ladji vse zemlje. Angleška oklopnica „Dreadnought“ ima 18.000 ton. „Aki“ in „Satsuma“, dve japonski oklopnici, po 19.000 ton displacementa, so bile dozdej največje ladje. — Novi oklopnici bosta imeli po 20.300 tonelat in po 20.000 HP (konjskih sil). Hitrost jima bo po 20 milj na uro. Oborožena bo vsaka z 10 topovi po 30 5 cm kalibra, 24 po 15 2 cm, 76 hitrostrelkami 4 7 cm; razen tega pa ima še 8 cevi za izpuščanje torpedov. — V primerjavo navedem podatke največje avstrijske vojne ladje. „Erzherzog Karl“, ki ima 10.600 ton, 18.000 HP in je oborožena s 4 topovi 24 cm kalibra, 12 topovi po 19 cm, 12 po 7 cm, 6 hitrostrelk po 4 7 cm ter 12 drugimi topiči.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1249.

Kranjsko.

(162) 1

Na mestni nemški dekliški osemrazrednici v Ljubljani je popolniti izpraznjeno stalno službeno mesto učiteljice.

Prošnje je vlagati po predpisani poti do 5. decembra 1907 pri e. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem

Zakasnele ali pa pomanjkljivo opremljene prošnje se ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 5. novembra 1907.

Št. 1513.

(160) 1

V litjskem okraju se razpisuje s tem voditeljsko in učno mesto na enorazredni ljudski šoli v Polšniku v začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 17. novembra 1907.

C. kr. okr. šolski svet v Litiji, dne 1. novembra 1907.

Izjava.

Učiteljice, zbrane na sestanku dne 2. novembra t. l., obsojajo v političnem listu „Gorica“ z dne 5. oktobra, 1907, št. 82, netaktni in neutemeljeni napad na naša učiteljska zastopnika, posebno še na osebo gosp. Križmana, prvoboritelja za stanoveške interese, ter izrekajo ogorčenje napram onim koleginjam, ki se poslužujejo takih časopisov, ko jim je na razpolago stanovski list.

Poziv.

Podpisane kot prizadete v članku „Gorice“ z dne 5. okt. t. l., št. 82: „Nameščenje učiteljstva v goriškem okraju (Iz krogov učiteljic.)“ s podpisom „Prizadete učiteljice“, zahtevajo od dotičnih, da se podpišejo s polnim imenom, da se ne bo podpisanih sumničilo, da so v kaki zvezi z omenjenim člankom.

V Gorici, 2. novembra 1907.

Olga Prinčičeva, M. Komarčeva, Kat. Boštjančičeva, učiteljice.

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem Antonu Boh, posestniku v Orlem št. 23, in Francetu Hribar, posestniku v Babni gorici št. 6, glede njunega delovanja v občinskem odboru odnošno krajnem šolskem svetu v Rudniku, osobito tudi glede dozdevnega sovražnega postopanja proti učitelju g. Petriču razširil neresnične govornice in dolžitve, katere s tem brez izjeme preklicujem.

Razžaljena prosim odpuščanja ter se njima zahvaljujem, da sta na mojo prošnjo odstopila od že uvedenega kazenskega postopanja proti meni.

Anton Garbas,

posestnik na Babni gorici št. 4.

(159) 1

Panorama kosmorama

Dvorski trg števil. 3 (pod „Narodno kavarno“).

Od 3. novembra do vstetega 9. novembra 1907: 138 6

Ljubljana in okolica.

Narodna knjigarna

161 52—1

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učiteljstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo oglase v našem listu!

Vse šolske potrebščine

priporoča

139 4

trgovina s papirjem in galanterijskim blagom

I. TONI, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 31.

Naprednemu in zavednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik „Zavezinih“ listov, ki so:

Učiteljski Tovariš

Popotnik

Zvonček

Domače ognjišče.

Hočete kupiti
ceno in dobro pravobarveno blago?

Mána Jirsová, soproga učiteljeva
imejiteljica tkalnice v Novém Hrádku nad Metnjo, Češko
prodaja kanefase, sefir, damast, platno, oxford, krizete, bar-
het, brisače, žepne rute, prte, serviete itd. 11213-11
Naročite in prepričali se bode, da Vas Slovanka bratski postreže.
Svoji k svojim! Vzorcei franko.

Ivan Jax in sin

Ljubljana,

Dunajska cesta št. 17.

(23) 12 10

Velika zaloga
dvokoles, šivalnih in
pisalnih strojev.

Ceniki zastonj in poštne prosto.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši

Prešernove ulice

št. 3

poprej na Mestnem trgu
zraven rotovža.

v lastni hiši

Prešernove ulice

št. 3

poprej na Mestnem trgu
zraven rotovža.

Stanje hranilnih vlog:
nad 24 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

134 12-3

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Učni načrti

v obeh jezikih
za ljudske šole
vseh kategorij na
Kranjskem

izvod po 50 h za enorazrednice in dvorazrednice; za trirazrednice do osemrazrednice po 60 h, po pošti 5 h več. Prodaja (6) 12—11

„Učiteljska tiskarna“

v Ljubljani, Gradišče štev. 4.

Naš denarni zavod.

(7) 24—20

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.— $\frac{1}{2}$ 7. ure zvečer ali pa vsak dan potem poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premienin, zemljišče in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljati 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer	11 rokov à 9 K	— h,	12. rok 4 K	73 h
B	" 18 "	" 6 "	— "	18. " 3 "	56 "
C	" 24 "	" 4 "	50 "	24. " 4 "	— "
D	" 38 "	" 3 "	— "	38. " — "	66 "
E	" 46 "	" 2 "	50 "	46. " 1 "	81 "
F	" 60 "	" 2 "	— "	60. " — "	70 "
G	" 70 "	" 1 "	75 "	70. " 1 "	42 "
H	" 85 "	" 1 "	50 "	85. " 1 "	26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice štev. 17.

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

„Zvezdna“ in „Ciril-Methodova“

kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja“. (150) 26—2

Fr. Stupica v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6

priporoča svojo zalogo najbolje priznanih

slamoreznic, mlatilnic, vratil, čistilnic, strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico, pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotovljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni posnemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka, traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka, štorja za strope, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko, kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko orodje vedno v zalogi. (149) 26—2

Filip Fajdiga

Ljubljana,

Sv. Petra cesta štev. 19

priporoča 136 14—7

častitemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo

pohištva v vseh slogih.

Izdeluje tudi po naročilu.

Delo solidno in trpežno.

* * * Cene nizke. * * *

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju, Rotovška ulica 2

priporoča kancelijski, konceptni, pisмени, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, učitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

== Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank. ==

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s cveticami od najpreprostejših do najfiniših. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznано dobro blago. — Solidna in točna postrežba. 140 52—6

Domovinska dežela Štajerska.

Učencem spodnještajerskih ljudskih šol v ponavljanje učne snovi iz domoznanstva sestavil

Josip Mešiček,

nadučitelj v Sevnici, Štajersko.

Izvod stane **40 h**, na vsakih 10 izvodov po 1 izvod brezplačno. 155 2-2

= Dobiva se pri izdajatelju. =

VERONIKA KENDA

v Ljubljani na Dunajski cesti števil. 20
priporoča p. n. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljsstvu svojo veliko 118 52 10

zalogo pisalnih in risalnih potrebščin.

Dalje imam v zalogi risalni papir raznih vrst v vseh predpisanih velikostih, pisalni in pismeni papir, zavitke različne velikosti, veliko izbiro peres, držal, svinčnikov, gumic, krede, črnila, barvic, ravnil, ter vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov.

Postrežba točna in solidna.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
(20) 26-21 V PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezenine. **Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.** Svilnati in baržunasti trakovi. Posamenterijska, porte in žnore, rezice, krepinice in žnore za tapetnike. **Krepi in flori za zalovanje.** Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore. **Šerpe** iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljine podloge iz kavčuka. Sukance za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.** Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. **Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.** Pajčolani za neveste, mirtovi vencji. **Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.** **Modre in potrebščine za modrece.** **Glace-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.** **Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.** **Krtače za obleko, glavo in zobe.**

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. **Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.** Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in sport-pasovi. **Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.** **Kravate, gumbi za manšete.** **Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.** **Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.** **Nahrbtniki, ovratniki, robci.** **Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.**

Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne! Razpošiljam po poštnem povzetju **za 12 K 50 vin.** **Krasno, dobro in moderno opravo** katera obstoji iz sledečih predmetov: **Fina bela ali barvastá srajca št. . . . ?** **Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.** **1 ovratnik po želji. Krasna kravata.** **1 par trpečnih nogavice. Močna brisalica.** **Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute.** Vse v skatliji lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 8

Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

(19) 33

Žirovnikove „Narodne pesmi za šolsko mladino“

(96) 23—15 se dobe edino v

„Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani.

Izvod stane 20 h., s poštnino 3 h. več.

ANTON ŠARC Ljubljana Sv. Petra cesta 8

Špecialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd. 119 52—9

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. Strogo solidno blago. Švicarske vezenine. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica, Kolodvorske ulice št. 8.

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja zaloga in izbira oblek za gospode in dečke, športnih oblek, površnikov, dežnih plaščev in zimskih sukenj.

Obleke in površniki, kakor tudi damski kostumi se izdelujejo po meri in najnovejšem kroju.

Na zahtevanje se pošilja na izbiro ljudi brez povzetja.

V zalogi so vedno najmodernejše damske obleke.

Jako nizke cene. **O. Bernatovič.**

142 52—6

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—44 tovarna oljnatih barv, laka in firneža
v Ljubljani, Miklošičeve ulice št. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljši, črni, medli

lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izbiri

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52—44

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ustanovljeno leta 1832.

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja (16) 50—42

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto.